

Serdar Akar: “Yaptıklarım kendimi anlamam için çok az”

Türk sinemasında ‘Yeni Sinemacı’ kimliğiyle yer edinen Serdar Akar’ın ilk iki filmi Gemide ve Dar Alanda Kısa Paslaşmalar’ın gösteriminin ardından yönetmenle bir söyleşi gerçekleştirildi. 20 Aralık 2001’de gerçekleştirilen söyleşide filmlerin yönetmen filmlerinin çekim aşamalarını ve sinemaya bakışını anlattı.

Serdar Akar: *Gemide* (1998) bizim ilk filmimiz. Daha önce kısa metrajlı filmlerim vardı gerçi, ama *Gemide* ilk uzun metrajlı filmim. 1998 yılında filme başlarken neredeyse sıfır bütçeyle yola çıkıldı. Tamamen arkadaş desteğiyle, hatta benim gerçekten hiç tanımadığım insanların da verdiği destekle çekildi. Aslında o dönemde iki film çekiyorduk aynı anda. Diğer film *Laleli’de Bir Azize’ydi* (1998). Bu filmle çok bağlantılı bir film o da. Bilenleriniz var mı bilmiyorum, ama o filmde de *Gemide’de* kaptan ve tayfasının kızı kaçırmak için dövüştükleri grubun hikayesi anlatılıyor. O filmde de onlar oynuyorlar ve tabii aynı kız oynuyor, kızın hayatının öbür tarafı anlatılıyor bu sefer. *Laleli’de Bir Azize’yle Gemide’yi* aynı anda çektik biz. İşte o zaman, İstanbul’da kimsenin dolabında film kalmamıştı. Ne varsa toplamıştık. Laboratuvar aşaması biraz zor oldu. Ama sahneleri iyi planladığımız ve film kullanımını doğru tespit ettiğimiz için teknik olarak çok fazla zorlanmadık.

Gemide filmi, çekildiği sene ilk olarak Antalya Film Festivali’nde gösterildi. Ama maddi şartlardan ötürü film,

festivale zor yetişti, üçüncü günü otobüsle gelebildi ancak. Orada çeşitli ödüller aldı. Sonra Cannes Film Festivali'ne davet edildi ve orada oynadı. Sonra da dünyanın çeşitli yerlerinde gösterildi. En son geçen ay *Laleli'de Bir Azize* ile birlikte Washington'da bir müzede oynadığını biliyorum. Geçen gün de Film Yönetmenleri Derneği'nde, daha sonra da Kadıköy'de sinemasever bir grubun düzenlediği söyleşinin öncesinde gösterildi. 1998'den beri her yerde oynuyor film. Bende kaseti yok yalnız. Sizin bugün izlediğiniz Fransızca altyazılı olan, bu da o zaman yurtdışına gönderilmek için yapılmış, birinden aldık. VCD'si de yok filmin. Bir üretici firması var. Ama o da ancak önümüzdeki dönem yeniden piyasaya çıkaracak sanırım. 35 mm kopyaları var tabii ki.

Film, dünyanın çeşitli yerlerinde gösterildi, hakkında bir sürü şey yazıldı. İçlerinde çok ilginç olanlar vardı, ama çok sıradan olanlar da vardı. Son zamanlarda yine benim bilmediğim bir yerlerde gösterildi herhalde, hepsini takip edemiyorum. Geçenlerde internette, daha önce okumadığım, çok ilginç bir yazı buldum filmle ilgili. Beni şaşırtıyor film gerçekten, ilginç şeyler oluyor. Hâlâ *Gemide* deyince insanlar, tuhaf oluyorum. Ondan sonra *Dar Alanda Kısa Paslaşmalar* (2000) ve *Maruf* (2001) diye iki film daha yaptım. *Maruf* burada gösterilemedi ne yazık ki, çünkü uygun formatta kopyası yok henüz. 35 mm kopyası var onun da, video kopyası yok.

Sinemayla ilişkim bir şekilde devam ediyor. Bilgi Üniversitesi'nde dönemlik kurslar açılıyor 'workshop' gibi. Orada öğrencilerle ders yapıyorum. Bugün de onlar film çekmeye başladılar. Oradan geldim buraya. Elbette film çekmeye devam edeceğiz. Hem maddi olarak hem de teknik imkanlar olarak giderek zorlaşıyor bu iş. Ama şu da var ki ne kadar inanıyorsanız, ne kadar hissediyorsanız, o kadar da kolaylaşıyor her şey. Durum böyle. Geçmiş olsun diyorum size. Her yerde film gösterilmeden önce küçük bir tanışma oluyor seyirciyle ve ben hep, bir film seyredeceksiniz, metanetinizi kaybetmeyin, diyorum. Çıkınca da insanlar, haklıymışsınız, diyorlar. Ben genelde izleyiciyle birlikte seyredeyim filmrimi, dışarıda duruyorum. Böy-

lece, film esnasında giren çıkanları da görüyorum. Tabii hemen film başlar başlamaz bir boşalma oluyor. Hatta bir yerde, Köln'dü sanırım, bir hanım görmüştüm. Dışarı çıkıyordu, derin nefes alıyordu ve tekrar içeri giriyordu. Yüz kere girdi çıktı, ama filmi sonuna kadar izledi. Yunanistan'da gösterilirken deprem oldu. İsrail'e gittiği zaman İsrail Havalimanı'nda çalındı, sonra deponun bir yerinde bulundu. Biz hiç anlayamadık ne olduğunu. İşte böyle garip şeyler oluyor *Gemide*'yle ilgili.

Allahtan film tek kopya değil. Üstelik diplomatik kur-yeyle gitmişti İsrail'e, nasıl oldu anlamadık. Bu arada, filmi çekerken de çok maceralarımız oldu, sorulara geçmeden onlardan da bahsedeyim biraz. İki filmi aynı anda çekiyor-duk ya, iki ayrı ekip olarak, dolayısıyla bazen mekanlar yaklaşıyor bazen de uzaklaşıyordu. Final sahnesi çekilir-ken, kızı getiriyorlar, polis de geliyor. Işıklar yapıyordu, hatta ışıkların biri düşmüştü sanırım, sorunluymdu set. O-rada bir köşede reji asistanları, kamera asistanları filan toplanmış, fiskos konuşuyorlardı. Bir şey var, anladım. Hemen sormuyorum yalnız, çünkü kötü bir şey olabilir. Görüntü yönetmeni Mehmet Aksın'ın vasıtasıyla olayı öğ-rendim. Diğer grup bizim filmleri çalmış. Onların da filmle-ri bitmiş çünkü o gece.

Dinleyici Soruları

İki ayrı ekip ama aynısınız siz, arkadaşlarınız yahut siz. Kızın hikayesi diğer dörtlüyle beraber. Bende çok ilginçmiş gibi bir his uyandırdı bu. *Rashomon* gibi iki ayrı anlatım mı var?

Serdar Akar: Aslında ondan biraz değişikti bizim proje, yeterli karşılığı bulamadı. İlk baştan beri bizim niyeti-miz filmleri arka arkaya oynatmaktı. Mesela aynı salonda bir seans *Gemide* bir seans *Laleli'de Bir Azize* şeklinde dü-şünüyorduk. Ama Türkiye'nin, dünyada da öyle ya, dağı-tım düzeni içine girdiğiniz zaman, tüzel ilişkilere girdiğiniz zaman böyle şeyler yapamıyorsunuz.

Ama niye sizin ekibiniz sizin filminizi çalsın? Ben bunu anlamadım.

Serdar Akar:Çünkü sinema diye bir şey var yapılan. Onların filmi bitmiş sonuçta. En yakın olan da bizim setimiz yani. Zaten o inançla film yapılıyor. Benim filmim bitmiş olsa ben de onlarınkini çaldım. Ama bu olay şöyle bir soruna yol açtı: Filmlerin hepsinin özellikleri var, her kutuyla her şey çekilemiyor. Onlar karışık gidiyordu, ama bizim gerçekten bizden çaldıkları kutulara ihtiyacımız vardı. O emisyon numarasına, o asaya ihtiyacımız vardı. Yoksa başka türlü film vardı elimizde. Ama bizden çaldıkları sınırlı sayıdaydı ve onlar gidince çekim yarıda kaldı. O gece, Türkiye’de hiç tanımadığım bir sürü insanı aradım. Bize iki kutu lazımdı; bir saat içinde altı kutu film geldi. Hatta birileri, iki tanesini depolarını açıp da getirdi. Sonra onları geri ödedik. Ama işte, durmadı çekim. Arkadaşınız bile olsa, film çekilirken önce filmi düşünüyorsunuz. Bırakın arkadaşı, aileniz bile olsa önemi yok. Sonra çektik biz kaldığımız yerden. Kavga filan da etmedik yani diğer ekiple. Ben tabii kamera asistanlarına çattım, niye çaldırıyorsunuz filmleri, diye.

Ama sizin bir ‘ah’ınız oldu galiba *Laleli’de Bir Azize’ye*. Hiç iyi bir film değildi çünkü.

Buna ne denir bilmiyorum, ama ben en başta düşündüm ve kendi kendime dedim ki: “Bu başka bir film olacak. Bu yüzden ben çekmeyeyim, başka birisi çeksin. Hatta tarzı değişik olan birisi çeksin.” Ben, o filmin yönetmenini daha önceden tanıımıyordum. Sadece işlerini biliyordum. Çektiği kısa filmleri görmüştüm ve onun da inandırabileceği, teknik işlerden anlayan bir çevresi vardı. Kameramanı, ışıkçısı, asistanı... Onun işi daha zordu, ama o da halledebildi işini sonuçta. Farklı olsun istedim o film ve o yönetmeni buldum. Zaten çok farklı bir tarz, bana hiç uygun değil aslında. Baştan filmi ona çektirirken o filmi sevmeyeceğim belliydi. Ama ona öyle karar verdik. Gerçekten ikisini arka arkaya iki kere seyrettim. Biri bitti öbürü başladı. Bir kere

Gemide bitti *Laleli'de Bir Azize*'yi seyrettik, bir kere *Laleli'de Bir Azize* bitti *Gemide*'yi seyrettik. Gerçekten ilginç buluyorum bu projeyi. Bence amacına ulaşmış bir ikili. Böyle bir projeyse düşünülen, iki film bir arada çekilsin, farklı sinema dilleri kullanılsın, ama temelde aynı hikaye olsun, şeklinde bir projeyse, bu proje amacına ulaşmış durumda.

İlk anda amacına ulaşmış olabilir. Ama sizin de dediğiniz gibi bir tanesi kült bir film haline geldi, diğeriye unutulup gitti. Dolayısıyla proje de amacından uzaklaştı ister istemez.

İkisini de ben çekseydim ne olurdu bilmiyorum. Şimdi düşünüyorum da çok büyük bir cesaretmiş böyle bir şeye kalkışmak. Ortada hiçbir şey yok, yalnızca yazılı kağıtlar var. Bırakın bir taneyi, iki film çektireceksiniz, hem de bir tanesini başka birine çektireceksiniz. Şimdi düşünüyorum, deli cesareti mi başka bir şey mi bilmiyorum. Tuhaf bir şey olduğu kesin ama. Öte yandan, mesela Washington'da müzede oynayacağı haberi geldi. Yazışmalar filan oldu. Orada insanın çok hoşuna gidiyor. Hatta bir de para yolladılar. Ama biz parayı alamadık, çünkü o banka burada yok.

Filmi çekerken yaşadıklarınızdan bahseder misiniz biraz? Oyuncu seçiminden mesela.

Oyuncular aşağı yukarı belliydi. Yazarken kafamda netleştirmiştim. Sarı çocuğun (İbrahim) oynadığı role önce başka birisini düşünmüştüm, olmadı. Hatırlamıyorum kim olduğunu, ama o da sarışındı. Yıldıray (Şahinler) ile konuştum. Onunla daha önce bir televizyon dizisinde çalışmıştık, Devlet Tiyatroları'nda hep çocuk rollerine çıkar o. Okudu senaryoyu, sonra dedi ki: "Bir kere sarışınım, çilliyim; nasıl olacak, buna inanıyor musun?" Ben de cevap olarak, "Senin düşündüğün esmer, bıyıklı adamın rolü oynaması çok kolay, doğrudan akla gelen bir şey. Eğer bunun altından kalkarsan, sana bağlı bir şey çünkü ben senaryoma güveniyorum, senin gerçekten bunu yapabileceğine de inanıyor-

rum, sen de bunu gerçekten yapabilirsen iki katı fazla hal-letmiş olursun” dedim.

Hatta bunu Erkan Can’a da söyledim. O da sonuçta sarışın bir adam. Tiplemeyi, yazılanın doğrudan karşılığı olarak düşünmediğimizi anlattım ona. Erkan Can ile çok konuştuk, çok sohbet ettik. Saçının tipini bulmak için çok uğraştık. Bayağı günlerimiz kuaförde geçti, çok konuştuk. Mesela başka bir model vardı saçında. Rolü iyice derinleş-tirmeye başlayınca karşılıklı konuşmalarla, Bu niye böyle düşünüyor, burada niye böyle dedi, konuşurken ne yapıyor, ne rüya görüyor, daha önce ne yapmış, ne etmiş, der-ken saç bu hale geldi. Yani saç böyle güzel oldu diye yapmadık. Hakikaten rol belirledi onun saçını. Hatta Fransa’da ilk gösterimde seyirciler kıvrıcık saçlı olduğunu görünce Neden kıvrıcık yaptırmış saçını, diye sordular. Düz saçlı sandılar Erkan’ı. Ama o yokluk içinde çok zor bir şey. Kuaför geliyor her seferinde. Gemide karada dolaşır-ken de kuaför hep yanımızda duruyor. Erkan Can’ın ada-mı oldu kuaför, yani biz para ödemedik. Bilmem ne liman-ında sabahın dördünde kuaför arabayla geliyor, saçını yapıyor. Çok yorgun oluyor bazen Erkan. Çünkü çok ağır şartlarda çalıştık. Mesela bir tahta parçası bulurduk Er-kan Can’a, ensesine koyardık; öyle uyurdu saç bozulma-sın diye. Öyle de bir saç ki yapıyorsun, yarım bardak su döküyorsun, anında kıvrıcık oluyor.

Denizde çekerken siz de gemide mi kaldınız?

Serdar Akar: Tabii. Bu gemiyle birkaç sefer yaptık biz. Hikayeyi yazdıktan sonra senaryonun son hali çıkma-dan kabaca bir iki senaryo yazıldı. Ondan sonra gemiye gittik. İlk defa o zaman o gemiye bindim, senaryoyu yaz-dıktan sonra yani. Ondan sonra, mekanın durumuna göre bazı küçük değişiklikler yapıldı. Çok büyük, ciddi bir deği-şiklik asla olmadı.

Bu gemiyle çalışırken biz de gittik geldik teknik ba-zı şeyleri öğrenebilmek için. Bir sahnesinde de geminin yolculuk yapması gerekiyordu. Orada da yolculuk yaptık gemiyle. Onlar Karadeniz’e çıkıp hemen sola dönüyorlar.

Orada bir yer var. Oradan kum çekiyorlar ve geri dönüyorlar. Aslında biz gemiyi görelim diye bir aracıyla gemiye girmiştik ilk kez. Sonra baklayı ağızımızdan çıkardık. Dedik ki: “Beyefendi biz bu gemide çekebilir miyiz?”. Dediler ki: “Bu geminin günlük kirasını vermeniz imkansız. Bir günlükü çok ciddi bir para. Ben size indirim yapsam onu da vermeniz imkansız. Sizin verebileceğiniz kadarını benim almam ayıp olur.” O sırada bayram denk geldi. Bir şey bayramıydı ve dokuz gün sürdü. Ve onlar da ondan önce çok çalışmışlardı. Bütün mürettebat “Bayramda evimize gideceğiz” dedi. Geminin içinde de bazı tamirat işleri vardı ve gemiyi Ambarlı’ya bağladılar. İşte o arada biz hallettik durumu. Hatta birkaç tayfa da gelmişti. Gemiye biraz açtık. Limandan çıkardık, yerine koyduk. Sonra seferi sırasında çektik. Orada işimizi hallettik.

Şöyleydi baştan planımız: Birebir fiziki konstrüksiyonla ilgili durumu gemide çekecektik. İç odaları, kaptanın odasını filan dekor yapacaktık. Dekor yapacak olan arkadaş bilmiyordu bunu tabii. En sona dekoru bıraktık. Dışarının gözükmediği tüm sahneler dekor. İlk olarak kaptan odası dekorunu yaptık. Dekor yapacak olanlar da bizim arkadaşımız. Proto diye bir ajans vardı o zaman, çekim platoları vardı. Orada Ahmet vardı, gerçekten samimi arkadaşımızdı. Tabii Ahmet anlıyor. Senaryoya birkaç defa baktı. Tamam, Serdar, kaptanın odası bu, diğer odalar ne olacak, dedi. Ben de böyle baktım. Onları hemen orada hallettik. Herkes gerçekten çok iyi çalıştı.

Önce iyice dışları çektik, en genelleri. Gemi bağılyken çevredekileri çektik. O zaman büyük çoğunluk gemide yattık kalktık. Sete çok yakın bir ev vardı. Bazen oraya gittik. Şöyle oluyordu: Biz *Laleli’de Bir Azize*’nin çekimlerine yakınken tek bir servis minibüsü vardı iki film için. Biz erken bitirirsek onları bekliyorduk, onlar erken bitirirse bizi bekliyorlardı. Malzemeler toplanıyor, yerlerine yerleştiriliyor. Yaklaşık üç saat uyuyacağız ve geri geleceğiz. Soğuktan ve kalabalıktık. Doluyorduk minibüse. Halkalı, Bakırköy, Bostancı, Kocamustafapaşa, Etiler, Beşiktaş çeşitli semt isimleri geliyor. Biz başka bir şeyle gidelim, diye iniyorlardı

bazıları. En sonunda en uzağa giden iki kişi kalıyordu. Öteki herkes kendi imkanlarıyla dönüyordu. Bazen minibüs karşıya geçip bu tarafa gelmeden köprü'nün öbür tarafında kalıyordu. Minibüs şoförü çok iyi bir adamdı. Hakikaten o da bize inanmıştı. Orada yatıyordu. Evine gitmiyordu. Çünkü üç saat uyuma süresi. Karşıda minibüste yatıyor, karşıdakileri tekrar alıyor ve sete getiriyordu. İşgünü olarak yirmi bir işgünü sürdü. En sonda geminin epey bir genel planı vardır. Çünkü artık gemi sefere başlamıştı. Ben yoktum o esnada, aradan yollar bulup askeri arazilerden geçip gemiyi çektiler gerçekten giderken. Bunlar, çekimler bittikten birkaç gün sonra oldu.

Bir de duman var ya filmin başında, nedense ben ona takmıştım. Bazen öyle şeylere takıyor insan. Sigara içtiğinde odanın içinde bir huzme olur ya, sabit kalır duman, öyle bir şey çekelim istedim. Hem duman hem deniz gibi olsun. Siyah fonun üzerinde mavi bir şey olsun. Bir çekim yaptık. İşte bu çekim. Olmadı öyle. Ama hoş da bir durum oldu. Sonra biz onu çekmek için yaklaşık beş gün uğraştık. Işık yakılıyor, kamera konuyor. O ışık çok sıcak bir ışık ve yandığı sürece bulunduğunuz odanın havasını devridaim ettiriyor. Başta bir plan çekiyorsunuz. Oldu oldu, olmadı olmadı. Çıkıyorsunuz odadan, herkes çıkıyor, lamba söndürülüyor. Üç saat ara veriyorsunuz. Oda iyice temizleniyor. Hiçbir toz hareket etmiyor havada. Giriyorsunuz tekrar. Çekiyorsunuz, yine olmuyor. Tekrar üç saat ara veriyorsunuz. Yani çok büyük mekanlarda, çok küçük mekanlarda, sigarayla, tütsüyle, duman çıkaran çeşitli şeylerle biz bu dumanı çekmeye uğraştık. Sonra ilk çektiğimizi kullandık.

Bu dört aktörle daha önce uzun uzun çalıştınız mı, yani aralarındaki ilişkileri yerleştirmek için? Çekim öncesi böyle bir çalışma oldu mu?

Serdar Akar: Uzun uzun çalışmadık. Dört kişi bir arada sokuma provaları olur normalde. Herkes gelir, okur. Rol hakkında konuşulur. Herkes de fikrini söyler. Ondansonra siz tek tek konuşmaya başlarsınız. Ondansonra da sete

gidersiniz. Biz öyle yapmadık. Hiç toplu okuma filan olmadı. Yalnız, senaryodan bağımsız o dört kişi ve ben oturuyorduk ve onlar gerçekten o karakterlermiş de bazen yanlış hareket ediyorlarmış gibi konuşuyorduk. Mesela senaryoda yazmayan şeyler yapmak istiyor biri, diğerleri karşı çıkıyordu. Yapamazsın ki, sen böyle böyle birisin, diye konuşarak hazırlanıyorduk. Ama sadece senaryoyla ilgili değil. Hatta o seansların bir tanesinde Naci geldi, biraz delidir o, doktor olan. Taksici dövmüş. Biraz da kuvvetli bir çocuk.

Senaryoyu siz yazdınız. Belli ki kaptan ayrı kişiliği, vicdanı olan ve etik bir donanımı olan biriyken diğer karakterler, şişman mesela öyle değil. Bu genel hazırlık içinde gelişti değil mi? Yoksa öyle değiştirmeye kalkmak mümkün olmaz mıydı?

Mesela rol çalışırken oyuncunun bir kabuğa girmesi gerekir. Yönetmen ona bu kabuğu anlatır. O da, anladım, orayı da anladım, şurayı anlamadım, gibi tepkiler verir ve böyle böyle daha profesyonel bir ilişki kurulur. Yani biz bu aşamayı geçtik. Doğrudan onlar senaryodaki adamlardı. Bir noktadan sonra ben hiç konuşmadım, aralarında konuşuyorlardı yani. Mühim olan da oydu. Çünkü oradaki herkes deneyimsizdi. Haldun'un daha önce bir iki çalışması vardı, Erkan'ın çok küçük bir rolü vardı, ama hepsinin ilk sinema filmi neredeyse. Benim de ilk sinema filmimdi, görüntü yönetmeninin ilk sinema filmiydi, orada çalışanların ilk sinema filmiydi. Bir tek laboratuvar çok film yıkamış tabii. Bir de montajcımız Nevzat Amca, onun dışındakilerin ilk filmiydi.

Diyalogları yazarken çok tepki geleceğini hiç düşündünüz mü?

Hayır. Hiç düşünmedim. Erkan Can hakikaten ilginç bir oyuncu. Mesela *Dar Alanda Kısa Paslaşmalar*'ın çekimlerine başlarken bir kere okuduktan sonra Erkan Can'ın elinden senaryoyu aldım. Çünkü ezber yapmaya uğraşılıyor. Ezber yapınca olmuyor. Zaten ezberleyemez hiçbir şeyi.

Ama bazı yerlerde gerçekten söylemesi gereken cümleler var, ama kaptan o cümleleri söylemiyor. O zaman sufle veriyorum. O sufleleri de bir hanım veriyordu. Bağıra bağıra küfürler ediyorsun işte. Ama kimsenin de garibine gitmiyordu yani. Sadece dışardan duydu bir kere geminin sahibi. “Ne oluyor?” filan dedi. Ya hocam kavga ediyorduk, dedim. Fazla üstelemedi. Çok tutucu birisiydi, ama çok iyilikleri oldu bize.

Daha sonra geminin sahibi filmi gördü mü peki?

Serdar Akar: Gördü. “Benim tarzım değil”, dedi. Eşikle birlikte gelmişlerdi. Bir tek Slovakya’da çok tuhaf oldu. Orası devlet bürokrasisinden çok kurtulmuş değil. Mesela film festivali var ama film festivalinin en önemli konukları bakan, bilmem ne müsteşarı... Türk Konsolosu gelince çok seviniyorlar, başka türlü işliyor hâlâ çark. Türk konsolosunu çağırılmışlar, gelmiş o da. Ben dedim ki: “Beyefendi isterseniz girmeyin.” Ne olacak canım, seyrederiz, dedi. Yarıda çıktılar. Slovakyalılar çok üzöldüler, acaba ayıp mı ettik konsolosa, bize fırça atarlar mı şimdi, diye. En son, açık söyleyeyim, ben Diyarbakır’da seyrettim filmi. O sırada birkaç sahne bana da fazla geldi. Biraz daha erken kesebilirmişim. Düşünüyorum şimdi olsa nasıl çekerim diye. O zamandan beri aklımda bir tek plan var. Hâlâ da onu düşünüyorum. Kepçe girdikten sonra suyun altında kumu alması aklımdaydı. Onu yapamadım. Biraz daha düşünsek, biraz daha ona konsantre olsak bir maketle bile yapabilirdik, ama olmadı. Onu düşünmemiştim. Yeterince iyi planlamamıştım.

Gerilimi sağlamak açısından güzel olabilirdi. Orada kadının betona inişle kepçenin vuruşu güzel bir gerilim yaratabilirdi. Ama benim bütün Türk filmlerinde gördüğüm bir şey var. Belki de yabancı filmlerde hissetmediğim için bunu hissediyorum, çünkü altyazıyı takip ediyoruz orada. Bazen diyalogların yapay kaldığını düşünüyorum. Yani mesela Yılmaz Güney’in *Duvar* (1983) filminde de aynı hissi yaşamıştım.

Ne yazık ki bu film sesli çekilemedi. O sahneyi çekerken oyuncuların girdiği konsantrasyon asla bir dublaj stüdyosunda olmuyor. O filmin başında anlattıkları, güldükleri bir sahne var ya, onu çekerken orada olmanızı istedim. Dehşet bir şeydi ve dublajda çok uğraştım onu yazmak için. O olmadı. Bence *Duvar*'ın da problemi bu. Yani konuşanların oyuncular olmaması. Üstelik *Gemide*'de oyuncular kendileri konuştu üstelik. Ne yazık ki öyle bir durum var. Bütün Türk filmlerinde olmasının sebebi de herhalde budur. Gerçek oyuncu o anda konuşuyor. O anda konuşurken “neden” demiyor da “niye” diyor mesela. Ağzına öyle geliyor. Asistanlar dublaj olacağı için ağızdan ne çıkıyorsa yazıyorlar. Ondan sonra dublaj senaryosu çıkıyor. Gerçekten çekim sırasında söyledikleri laflar. O laflar bir geliyor. O lafları söyleyecek motivasyona tekrar girmesi mümkün olmuyor, aynı oyuncu bile olsa. Ama ‘niye’ demesi lazım mutlaka. O ‘niye’ demeye uğraşılıyor, o zaman da tekrar o havayı bulamıyor. ‘Niye’ demesinin sebebinin de bilmiyor zaten. Ya ben bunu niye böyle söylemişim, diyor. Ama böyle söyledin, o da güzel oldu. Öyle söyleyeceksin. Sonra dublajda ağzına onu oturtmaya çalışınca o ruh kaybediliyor tabii. Zedeleniyor yani. Bu kötü bir şey. İşte sesli çekim yeni yeni başladı. Herkes sesli çekiyor. O iyi bir şey oldu.

‘Yeni Sinemacılar’ kimliği tam olarak nedir? Kimler var ‘Yeni Sinemacılar’ arasında.

Bir kere ben varım. Senaryoları beraber yazdığımız Önder Çakar var. Görüntü yönetmenimiz Mehmet Aksın var. Sevil (Demirci) var, yapımda çalışan. Şöyle söyleyeyim: Biz bir şeyi yazmaya başladığımızda veya bir fikir ortaya attığımızda birbirimizi hemen anlıyoruz ve bu, bizim sinemasal olarak beraberliğimizi sağlıyor. Aslında birbirimize yakın insanlar değiliz. Ama sinemasal olarak birbirimizi anlamak birliktelik sağlıyor ve gerçekten fikir aşamasında, şöyle bir fikrim var, dediğimde başkalarının tamamen reddedeceği veya oturup bir sene düşünmesi gereken şeylere, tamam, diyorlar. Ama o ‘tamam’ı fikir benden çıktığı için söylemi-

yorlar. Gerçekten onlara da o gün bir koku salıyor o fikir. Onlar da onun altında bir şey görüyorlar kendilerine göre. Neredeyse aynı anda aynı şeyi düşünüyor gibi oluyoruz bir müddet sonra.

Ama bizim bir manifestomuz yok. Ona da artık ben bu devirde çok inanmıyorum. Ama şöyle bir durum var: Sizin tarzınız nedir, niye bir aynılık, aynı tarz var filmlerinizde, sizin söylemek istediğiniz nedir, sinema dilinizi nasıl buluyorsunuz, kendinizi nasıl görüyorsunuz, diye, sorularla karşılaştım. Bunun üzerine ben de düşünmeye başladım: Acaba biz ne yapıyoruz? Dışarıdan bakmaya uğraşıyoruz. Çocukların bir stili var mı, bunlar ne yapmak istiyorlar, bunların neresi yeni, yani yeninin bir anlamı var mı, yok mu, bunlar eski bir şeyleri tekrar mı yapıyorlar. Kendimize dışarıdan bakıyorum. Bu, gerçekten benim için zedeleyici bir şey. Bu, benim yapmamam gereken bir şey.

Yapılan işe bakıp onu yorumlamak benim işim değil. Suyun altındaki kepecin kuma girme nedenini bilmek zorunda değilim ayrıca ben. Onu başka bir şekilde kendime açıklayabilirim. İnsanlara söyleyecek bir sebep bulmak zorunda değilim diye düşünüyorum. Bunu düşünmeye başlayınca da yıpranıyorum. Bazı sinemacılar öyle düşünebilir, öyle yapabilir. Öyle insanlar olabilir dünyada. Ama bu, benim için hoş bir şey değil. Manifestomuz yok. Fakat ben kendime bakmaya başladığımdan beri, daha önce de söylemişim belki okumuşsunuzdur, yaptıklarımın kendimi anlamam için çok az olduğunu düşünüyorum. Bunlara bakıp ben bile kendi hakkımda bir karar veremiyorum. Yani ya biraz daha vakit geçmesi lazım ya da birkaç iş daha yapıp onlara toplu olarak bakarak değerlendirmek lazım. Ayrıca bu ihtiyaç da çoğalıyor, çünkü filmler birbirlerine benzemiyorlar. O zaman, benim de kendimi anlamam için daha çok örnek görmem gerekiyor. Hep aynı örnekleri görsem, o zaman belki daha kolay olacak çözmem; ama benim için bile böyle farklı farklı şeyler olunca daha da zorlaşıyor karar vermek. Bunları düşünmek de yıpratıyor insanı.

Filmin sonundaki yazıyı anlayamadım ben tam olarak, özel bir şey miydi o?

Serdar Akar: Yok, değil. Başka bir şey söylemek istedim, daha genel anlamda yani.

Dar Alanda Kısa Paslaşmalar'dan bahsetsek biraz.

O film altı hafta sürdü. *Gemide*, dediğim gibi yirmi bir gün sürdü. Ama o film gerçekten *Gemide*'den daha eziyetli bir işti. Teknik imkanlar da vardı üstelik. Havalar çok sıcaktı. Sahanın ortasındaydık. Bursa'da çekildi film ve o zamanlar sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Mecbur kalmadıkça sıcakta sokağa çıkmayın filan diye. İnsanlar öldü, ormanlar yandı. Hatta bazı yağmur sahnelerinde itfaiye teyakkuz durumundan dolayı gelemedi. *Gemide*'de ne kadar imkansızlıklar olsa da daha hoş bir setti. *Dar Alanda Kısa Paslaşmalar*'ınki giderek gerginleşti. Çok kalabalıktı bir kere. Aslında şimdi düşündüğüm zaman altı hafta o film için çok kısa bir süre. En az on iki haftalık bir filmmiş. O filmi altı haftada çekmeye çalışınca çok gerildim. Sebep oydu bence ve nasıl altından kalkıldı onu da merak ediyorum. O kadar insan, o kadar kostüm, o kadar malzeme.

Bizim karşımıza gelen o on iki haftada çekmek istediğiniz senaryoydu değil mi, kısaltma filan olmadı?

Olmadı, ama biz uzun çektik. Hatta ben o filmde bazı sahneleri sette yazıp çektim onun üstüne yetmiyormuş gibi. Ama neticede kalabalık filan, zevkliydi işte. Eğlenceliydi yani.

Yapımcı firmanın ticari kaygıları oyuncu seçimini etkiledi mi?

Kaygılarının ticari olup olmadığını bilmiyorum, ama bir ticaret şirketi oldukları için öyle düşünmek doğru olur herhalde. Kaygıları öyledir. Bazı oyuncularını onlar önerdi, bazılarını biz önerdik. Karşılıklı karar verdik Neden Rafet El Roman? Sanırım soru bu. Dediğim gibi bazıalarını onlar önerdi, bazıalarını biz önerdik. Karşılıklı hallettik.

İki filmde de belirli sloganlar var. *Gemide*'de “Memleket gibidir gemi”, *Dar Alanda Kısa Paslaşmalar*'da “Hayat fena halde futbola benzer”. *Marufta* böyle bir mesaj yok galiba. Bu tarzınız çok hoşuma gitti, sürdürmeyi düşünüyor musunuz?

Serdar Akar: Mesela ben “Bir memleket gibidir gemi”nin benim değil, o filmdeki kaptanın metaforu olmasını isterim. Bu sorudan da böylece sıyrılıyorum. Ama benim dediğim gibi, baştan böyle düşünmüyordum aslında. Sonradan anladım. Bunun kaptanın metaforu olduğunu düşününce filmi çözmek biraz daha kolaylaşıyor. Öbür filmde de hayatın futbola benzemesini, acının bir metaforu olarak düşününce durum biraz değişiyor. Aslında birbirinden farklı gibi gözükken iki film yakınlaşıyor. *Marufta* öyle belirli bir slogan yok, ama ne olabilir diye düşününce “Bir hayalet gemidir dünya”, olabilir mesela. O filmi ben de çok seyredemedim. Bittiği zaman seyrettim. Kaseti bile yok. Sinemada az kaldı. Herkes, çok az kaldı vizyonda, gidemedik, ama duyduk, çok güzelmiş, diyorlar. O filmin ses kaydından pek memnun kalmadığımızı söylemek istiyorum.

Bir de şöyle bir şey var: Bu ülkede yeni gelen şeyler çabucak oturuyor. Hemen örnek vereyim. Şöyle ya da böyle yıllardır sinema filmleri üretiliyor bu ülkede. Ayrıca sinema camiası teknik olaylara ve başka olaylara biraz muhafazakar bakıyor. Mesela Rand Stüdyoları'nda Delux'de veya Redcolor'da filan böyle hemen makineler atılıp yenileri gelmez. Yeni gelen bir şeyin kabul görmesi, sürümünün olması ve işlemeye başlaması yıllar sürer. Her şey gibi. Şu an yine gidin (Rand'da) eski şeyler aynen duruyor. Yani Almanya'da şu an makinelerle montaj yapılıyor. Biz de Dolby Digital Surround ses sistemi geldi, aradaki bütün kademeler kalktı. Türkiye'de şu an filmi mono yapacaksınız ya da Dolby Digital yapacaksınız, arası yok. Makineleri atmışlar yani. Onlar yok artık. Dolby Digital yapacaksınız, o da şu kadar para, diyorlar. Bunu veremezsen, bunun da çoğu Dolby'e vereceğin telif hakkı, ben mono yapayım, diyorsun. Eskiden filmler monoydu ve anlaşılıyordu. Biz

mono yaptık, ama anlaşılıyor. Olmadı. O yüzden ben filmin ses kuşağından memnun değilim açıkçası. Bırakın istediğim sesi, hiçbir şey anlaşılıyor. Her salonda başka türlü duyuluyor. Bir tane salona götürüyorlar mesela, Fono Film'in laboratuvarında yaptık biz bu filmi, oradaki projeksiyonda gayet iyi anlıyorum. Ama Fitaş Sineması'nda oynadı, hiçbir şey anlamadım. O filmde de laflar anlaşılmalı iyice sıkıcı oluyor. Film zaten sıkıcı. Her şeyi anladık, diyen kimseyi görmedim. Herkes, şurada ne dedi, biz orayı duyamadık, diye soruyor. Öyle bir problem var. İnşallah ileride maddi gücümüz el verirse biz de abilerimiz gibi o filmi paşa paşa Dolby yapacağız. Ses bantları ayrıştırılmış olarak duruyor.

“Marufu henüz fazlaca izlemedim” dediniz, ama anladığınız kadarıyla her filminizi tekrar tekrar izliyorsunuz. Bazı yönetmenler hiçbir filmlerini izlemezler mesela, siz öyle değilsiniz anlaşılır.

Valla bir kere şöyle söyleyeyim: Her seferinde filmde alınan his mutlaka değişik oluyor, tiyatro gibi. Mesela film bitti, laboratuvarında seyrediyoruz üç kişi. Orada filmde başka bir his ortaya çıkıyor. Sahne sahne bile değişiyor. Ondan sonra çok alakasız on iki kişilik bir grupla seyrediyorsunuz, orada başka türlü oluyor. Sinemada yalnız seyrediyorsunuz, başka türlü oluyor. Festivalde seyrediyorsunuz, başka türlü oluyor. Gerçekten aynı film, ama tiyatro gibi her gece her seansta performansı değişiyor. O benim hoşuma gidiyor. Farklı farklı şeyler hissetmek. Salonun elektriği oluyor herhalde. Nasıl oluyor bilmiyorum, ama bir elektrik olduğu kesin. Bazı şeyler çok batıyor gözünüze, bazen de görmüyorsunuz. Bazen çok alakasız, hiç dikkat etmediğiniz bir şey görüyorsunuz. Sandalyenin köşesini görüyorsunuz mesela.

***Dar Alanda Kısa Paslaşmalar'* da sizi rahatsız eden bir sahne var mıydı?**

Ne olduğunu hatırlamıyorum ama vardı. Yine biraz uzun biraz kısa, yani beş kare daha olsaymış. Başka filmleri

seyrettiğim zaman da öyle oluyor. Aynı filmi iki kere seyrettikten sonra üçüncüde, iki kere seyrettim, tekrar seyretmeyeyim, demiyorum. Yine seyrediyorum, hiç fark etmiyor yani. Beş kere de seyredirim, on kere de seyredirim. Her seferinde gerektiği zaman, burayı çok uzatmış, burayı biraz daha kesseymiş, şurada yakın planları biraz daha uzun tutsaymış, diyorum. Görülür yani film. On kere de görülür, yirmi kere de.

***Dar Alanda Kısa Paslaşmalar'da teknik olarak değil de kostüm filan açısından rahatsız eden yerler vardı. Bir sahnede soyunma odasında maçtan sonra hiç kimse-
nin terlemediği görülüyordu mesela. Sahne amirinin ya da başka birinin müdahale etmesi lazımdı.***

Serdar Akar: Yok, öyle olmadı aslında. Ona tabii ki çok dikkat edildi. Orada herkes sıırıslıklamdı. Sadece formanın renginden ve ışık düzeninden öyle gözükmediğini düşünüyorum. Tabii ki yaz, sıcak, herkes nasıl çalışıyor inanamazsınız. Islatın ıslatın, diye oyuncular yalvarıyorlar, ama ışık düzeninden olabilir o sorun. Mesela *Gemide*'de çocuk sudan çıktı, herkes, ya bu ne çabuk kurudu, dedi, ama gerçekten sudan çıkmıştı. İşte onun sudan çıkması, sudan çıkmış olması anlamına gelmiyor. Onu öyle göstermeniz gerekiyor. Birkaç değişik krem var, onları sürmemiz gerekiyor. Su atıyorsunuz o kremlerin üzerine, sular damla damla kalıyor. Islatınca ıslak gözüküyor yani oyuncu. Yağmur sahnelerinde de aynı şey. Yağmur yağıdırıyorsunuz, ışık yanlış olursa hiçbir şey gözüküyor. O yüzden gerçek yağmurda yağmuru çekemezsiniz. Mesela *Hababam Sınıfı Tatilde*'de (Ertem Eğilmez, 1977) bir sahne var, bunlar izci olmuşlar. Belli ki onların istemi dışında yağmur yağmaya başlamış. O sahneyi de çekmeleri gerekiyor herhalde. Tabii ki biliyorlar, yağmur gözüküyor. Ama bir süre sonra koyu lekeler olmaya başlıyor kostümlerin üzerinde, ama yağmur yok. O lekelerle dikkat etmezseniz bir şey anlamıyorsunuz.

Serdar Akar Kimdir?

1964'te Ankara'da doğdu. Bolu Sevk ve İdarecilik Yüksekokulu'ndan mezun olduktan sonra, Mimar Sinan Üniversitesi Sinema-TV Bölümü'nü bitirdi. Orhan Oğuz, Tunca Yönder, Kadir Sözen, Mustafa Altıoklar, Cemal Şan ve Erden Kıral'ın yanında asistan olarak çalıştı. Yeni Sinemacılar topluluğunun kurucularından oldu. Halen senaryo yazarlığı ve yönetmenlik çalışmalarına devam etmektedir.

Başlıca Filmleri

Kurtlar Vadisi - Irak (2005)
 Maruf (2001)
 Dar Alanda Kısa Paslaşmalar (2000)
 Gemide (1998)

Aldığı Başlıca Ödüller

2002 İstanbul Film Festivali, Jüri Özel Ödülü (Maruf)
 2001 İstanbul Film Festivali, En İyi Yönetmen, En İyi Film, İzleyici Ödülü (Dar Alanda Kısa Paslaşmalar)
 1998 Antalya Film Festivali, En İyi Yönetmen (Gemide)